

ПРИКАЗ КЊИГЕ „МАРКО КРАЉЕВИЋ – ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ПОСТАО ЛЕГЕНДА“, МАРКА АЛЕКСИЋА

Никола Тошић Малешевић*
Министарство одбране Републике Србије,
Универзитет одбране у Београду, *Војно дело*

Марко Краљевић – човек који је постао легенда,
Марко Алексић, *Лагуна*, Београд, 2015, 320 стр.

Од средњег века деле нас бројне цивилизацијске наслаге од краја XV века до данашњег модерног доба. То време је за многе људе мистично и тајанствено. Међутим, важно је схватити да су људи средњег века имали свој начин живота, свој кодекс части и понашања из којег су проистичале њихове мисли, делање и ставови. Један од тих људи средњег века био је чувени Марко Мрњавчевић, у народу познат као Марко Краљевић – човек који је постао легенда. Управо тако је Марко Алексић, магистар средњовековне археологије и кустос Народног музеја у Београду, именовао своје дело које је, 2015. године, издала Издавачка кућа *Лагуна*.

Марко Алексић покушао је да читалачкој публици приближи Марка Мрњавчевића као човека који је заиста живео у једном периоду, а не само као неког литерарног лика који је створен у народном предању Срба и осталих јужнословенских народа на Балкану.

Аутор је, поред осталог, покушао одговорити и на питање зашто је баш он постао омиљени херој и лик народних епских песама. За то је постојало пуно добрих разлога, јер је, још у првој половини 19. века, наш чувени филолог и реформатор српског језика Вук Караџић, који је сакупио највише наших народних песама о разним темама, па и о Марку Краљевићу, једном приликом записао: „Он (Марко Краљевић) заиста да није био неки особит човек, не би се такве небројене приповјетке о њему, између народа, распространити могле, нити би се толико име његово пјевало и славило.” Такође, прича о историјском Марку Краљевићу није само прича о једном човеку већ и о времену у којем је живео и делао, дакле и о средњем веку на нашим просторима.

Многобројна је литература коју је Марко Алексић користио за писање ове књиге, а нека од најзначајнијих дела су: Милош Благојевић, *Државна управа у српским средњовековним земљама*; Станоје Бојанин, *Забаве и светковине у средњовековној Србији: од краја XII до краја XV века*; Михаило Динић, *Српске земље у средњем веку*; Иван

* Аутор је спољни сарадник *Војног дела* и самостални истраживач – мастер историчар.

Ђорђевић, *Зидно сликарство српске властеле у доба Немањића*; Иван Златковић, *Епска биографија Марка Краљевића*; Вујадин Иванишевић, *Новчарство средњовековне Србије*; Константин Јиречек, *Историја Срба I-II*; Томо Томоски, *Македонија низ векови-те. Градови. Тврдини. Комуникации*; Христо Матанов, *Југозападните български земи през 14 век*, Раде Михаљчић, *Крај Српског царства*; Раде Михаљчић, *Прошлост и народно сећање*; Nicol Donald, *The Despotate of Epiros, 1267–1479: A Contribution to the History of Greece in the Middle Ages*; Мавро Орбин, *Краљевство Словена*; Ђурђица Петровић, *Дубровачко оружје у XIV веку*; Смиљга Марјановић Душанић и Даница Поповић, *Приватни живот у српским земљама средњег века*; Бошко Сувајић и Мирослав Пантић, *Народна књижевност: епске песме у старијим записима*; Божидар Ферјанчић, *Византијски и српски Сер у XIV столећу*; Божидар Ферјанчић, *Тесалија у XIII и XIV веку*; Божидар Ферјанчић и Сима Ћирковић, *Стефан Душан, краљ и цар 1331–1355*; John V. A. Fine, *The Late Medieval Balkans: A Critical Survey from the Late Twelfth Century of the Ottoman Conquest*; Сима Ћирковић, *Работници, војници, духовници*; Марко Шуица, *Немирно доба српског средњег века – властела српских обласних господара*; Гавро Шкриванић, *Оружје у средњовековној Србији, Босни и Дубровнику*, итд. Аутор је, такође, за писање овог рада користио и одређене историјске изворе и то су: *Стари српски записи и натписи I-VI* (приредио Љубомир Стојановић) и *Византијски извори за историју народа Југославије, том VI* (уредници Божидар Ферјанчић и Сима Ћирковић).

На почетку књиге налазе се садржај и ауторов предговор, након којег следи увод који садржи четири потцелине. Главни текст књиге подељен је на пет поглавља од којих свако има више потцелина. Њихови наслови су: *Марково детињство и породица* (са шеснаест потцелина); *У очевој сенци* (са двадесет пет потцелина); *Краљ у Прилепу* (са двадесет девет потцелина); *Последња битка* (са двадесет две потцелине) и *Витешка опрема у време Краљевића Марка* (са две потцелине).

Јасним, читким, прегледним и лаганим стилем Марко Алексић је широкој читалачкој публици у потпуности дочарао средњи век на нашим балканским и европским просторима. У књизи се описују средњовековни свет, историјски догађаји, дипломатска пракса, политички и привредни односи међу државама и властелом, начин живота људи (радо-сти, гозбе, веселја и забаве; проблеми, жалости и туге; начин мишљења и формирање њихових ставова; њихови међусобни односи, свакодневни догађаји, итд.). Када читалац стигне до краја Алексићеве књиге може закључити да је живот Марка Краљевића био пуно занимљивији и садржајнији него што је у први мах могао претпоставити, те да није случајно што је управо он био човек који је постао легенда, тј. који је постао најомиљенији народни јунак и о коме пева читав један циклус српских (али и осталих јужнословенских – од падина Алпа до обала Црног мора) епских песама. Треба рећи и то да (иако то звучи невероватно) до појаве ове књиге није било ниједне свеобухватне биографије историјског Марка Краљевића. Зато ће сви читаоци ове књиге (не само стручна јавност) бити изузетно задовољни када је буду прочитали, јер им је аутор отворио врата заборављеног света, трудећи се да их упозна са њим и његовим становницима.

После главног текста књиге следе ауторов поговор, списак литературе и извора и кратка биографија аутора. Књига је технички добро опремљена и садржи већи број цртежа, црнобелих географских карата и црнобелих фотографија историјских предмета и локалитета, фресака и књига. Штампана је у 2.000 примерака, а извршни издавач је „Гласник штампарија” из Београда.